

Prima instanță: Jud. Chișinău (sediul Rîșcani)

Jud. I.Barbacaru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:

N.Budăi, I.Muruianu, V. Efros

Î N C H E I E R E

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Spatari Dumitru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Spatari Dumitru către Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor Penitenciare, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Spatari Dumitru și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16 martie 2017,

c o n s t a t ă :

La data de 03 august 2016, reclamantul Spatari Dumitru s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor Penitenciare, solicitând încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral cauzat în sumă de 250 000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 800 de lei.

În motivarea acțiunii a invocat că, din data de 08 iunie 2001 se deține în Penitenciarul nr.17, or. Rezina, din perioada anului 2004 până la moment se deține în celula nr.22 blocul nr.1, fiind deținut în condiții inumane și degradante, manifestate prin pereți umezi și mucegăiți.

A explicat că, începând cu anul 2004 până în 2015, în celula nr.22 au fost plasate patru persoane în 11 m2. Două persoane au decis să se transfere în alte celule, deoarece aveau dureri de cap, ochi lacrimați și dureri de inimă, însă dânsul 12 ani a

stat în suferințe și pericol pentru sănătatea sa, distrusă de condițiile inumane în care a fost deținut.

A menționat că, în fiecare zi i se spunea că în curând se va începe reparația blocurilor I și II, ceea ce nu s-a petrecut până la moment, deși problema era cunoscută de toți, inclusiv de Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor Penitenciare, precum și de Procuratura Rezina.

A relatat că, la data de 26 aprilie 2016 pe faptul dat s-a adresat cu o plângere la Judecătoria Rezina la judecătorul de instrucție în baza art.473 Cod de procedură penală.

A mai menționat că, la data de 24 mai 2016, judecătorul a admis plângerea parțial, necătând că toate afirmațiile s-au adeverit, vizionând CD-ul cu video și foto cu condițiile inumane și degradante în care s-a deținut, încheierea fiind irevocabilă.

A susținut că, în perioada deținerii sale în Penitenciarul nr.17, or. Rezina, și anume în celula nr.22 a blocului nr.1 i-au fost încălcate toate drepturile garantate de Convenția Europeană și Constituție, acest fapt fiind dovedit prin plângerile și petițiile depuse către administrație, Procuratura Rezina, Judecătoria Rezina

Totodată, a indicat că, la data de 09 ianuarie 2013 s-a adresat cu o plângere către șeful Penitenciarului nr.17 pe faptul că, mucegaiul și apa de ploaie pătrund în celulă. De la umezeală tavanul celulei și pereții sunt acoperiți cu mucegai. Cu suportul altor deținuți în celula nr.22 al Penitenciarului nr.17 or. Rezina a fost efectuată reparație cosmetică, însă, la scurt timp, pe motiv că tavanul era mereu umed s-a acoperit din nou cu mucegai.

A subliniat că, la data de 16 februarie 2016, s-a adresat cu o cerere către șeful Penitenciarului nr.17 prin care a solicitat confirmarea în formă scrisă a faptului că celula nr.22 se află într-o stare inumană și degradantă. Cererea dată nu a fost soluționată, dar a primit răspuns în care era indicat că, în celula nr.22 s-a efectuat lucrări de reparație. Tot la acea dată, 16 februarie 2016, a solicitat administrației să fotografieze celula nr.22, care a fost pozată abia peste o lună.

A susținut că, la data de 17 februarie 2016 s-a adresat la Procuratura or. Rezina, de la care mai mult de o lună nu a primit nici un răspuns, doar după ce repetat s-a adresat cu o plângere, i s-a răspuns că afirmațiile sale nu și-au găsit confirmare.

A menționat că, de la întreținerea sa în condiții inumane și degradante s-a înrăutățit starea sănătății, a slăbit vederea, are dureri de inimă, dureri de picioare, cheltuielile de tratament fiind suportate de rude, la fel, și starea psihologică este afectată de la dureri și de la condițiile în care se deține.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 16 martie 2017 acțiunea depusă de Spataru Dumitru către Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor Penitenciare, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 s-a respins apelul declarat de Spatari Dumitru și s-a menținut hotărârea Chișinău (sediul Râșcani) din 16 martie 2017.

La 22 septembrie 2017 Spatari Dumitru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 și a hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 16 martie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Spatari Dumitru către Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor Penitenciare, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu decizia instanței, invocând că instanța de judecată a apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz, fapt ce a dus la aplicarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, susține că instanțele ierarhic inferioare nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele în raport cu argumentele și probele prezentate și au trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, fără a da apreciere acestora în coraport cu normele de drept invocate ca fiind lezate.

Totodată, indică că sunt neîntemeiate și eronate constatările atât a primei instanțe cât și a instanței de apel privind încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral cauzat în sumă de 250 000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 800 de lei.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 13 iulie 2017, expediată în adresa părților la 24 iulie 2017 (f.d 135), însă careva probe ce ar confirma recepționarea acesteia de către participanții la proces, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, având în vedere că recursul declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 a fost depus la 22 septembrie 2017, în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2). Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului

civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul

instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Spatari Dumitru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Spatari Dumitru se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu